

HUNGARIAN A1 – STANDARD LEVEL – PAPER 1
HONGROIS A1 – NIVEAU MOYEN – ÉPREUVE 1
HÚNGARO A1 – NIVEL MEDIO – PRUEBA 1

Monday 8 May 2000 (morning)

Lundi 8 mai 2000 (matin)

Lunes 8 de mayo del 2000 (mañana)

3 hours / 3 heures / 3 horas

INSTRUCTIONS TO CANDIDATES

- Do not open this examination paper until instructed to do so.
- Section A: Write a commentary on one passage. Include in your commentary answers to all the questions set.
- Section B: Answer one essay question. Refer mainly to works studied in Part 3 (Groups of Works); references to other works are permissible but must not form the main body of your answer.

INSTRUCTIONS DESTINÉES AUX CANDIDATS

- Ne pas ouvrir cette épreuve avant d'y être autorisé.
- Section A : Écrire un commentaire sur un passage. Votre commentaire doit traiter toutes les questions posées.
- Section B : Traiter un sujet de composition. Se référer principalement aux œuvres étudiées dans la troisième partie (Groupes d'œuvres) ; les références à d'autres œuvres sont permises mais ne doivent pas constituer l'essentiel de la réponse.

INSTRUCCIONES PARA LOS ALUMNOS

- No abra esta prueba hasta que se lo autoricen.
- Sección A: Escriba un comentario sobre uno de los fragmentos. Debe incluir en su comentario respuestas a todas las preguntas de orientación.
- Sección B: Elija un tema de redacción. Su respuesta debe centrarse principalmente en las obras estudiadas para la Parte 3 (Grupos de obras); se permiten referencias a otras obras siempre que no formen la parte principal de la respuesta.

“A” RÉSZ

Írjon kommentárt az alábbi szövegek egyikéről!

1. (a)

NOVEMBERI ELÉGIA

A józanság szörnyű mérce! Nem gondolok másra.
 Lelket bénít az őszi eső sívár kopogása.
 A nyúlós őszi eső a repkény kocsányain szálkás
 csöppekben ül: ég, föld, házeresz nyálkás,
 5 beteg, köhögős. Nehéz idő, nem-sejtett idő!
 Nem tudok elaludni, az elme, a sasszárnyú velő
 parázsban, láng a lepedő, takaró,
 hánytorgok kínban, s lent, a Dunán sípol a hajó,
 s az utcai lámpa vörhenyes, révült lobogása
 10 lombokat rajzol a falra, a székre, a kályhán a rácsra,
 s a képkeretből kilépteti, az egyik fölnyerít,
 egy jóbarát festette kép csontos lovait.
 Átöelve a feleséget készülök megnyugodni már,
 s ujjaimban a vers ritmusa, az ő lélekzete jár,
 15 ütemét számolom meg-megállva a szív-robaj alatt,
 de az álom se jön, a ritmus is sánta, félreszalad.
 Ideje nincs most az álomnak, a könnyű tiszta dalnak:
 végig-nem-gondolt eszmék, át-nem-élt forradalmak,
 lázak, emlékek, vágyak örvénylenek a szív csatakos
 20 mélyeiben, ellentmondások patája tapos!
 Mint kénszagú nyáréji vihar után a növényzet
 páráz kövéren, fülledt a föld, úgy a lélek.
 Fölugrok, az ablakhoz állok, morajlik tompa dübörgés,
 s mintha hallanék csecsemő-sírást, jajongást, állati hörgést,
 25 s bokrokban villog a város üllepedő füstje alattam,
 s most érzem mily egyedül, mily egyedül maradtam.
 Csak villamos-szikra volt, éjféli villamos a hídon,
 ami dübörgött, ami villogott, hogy jelt az esőbe írjon.
 S most, mintha valaki lassan menne a szobán által,
 30 kasza ütődne a falnak. De semmi, csak a fülem csal.
 Lefekszem újra. Pihenni kéne. Erő a hajszozt
 agynak, idegeknek. A szívnek is, a szívnek is, bolondnak!
 Ég a szemem, nem tudok elaludni. S ha elalszom
 is, ki tudja, mire ébredek holnap?

Juhász Ferenc (1928–): *Novemberi elégia* (1953)

- Milyen életérzés jellemezte a költőt az elégia megszületésekor?
- Milyen költői eszközöket használ az alkotó az életérzés kifejezésére?
- Mit gondol, miért az éjszakát választotta a költő a vers idejéül?
- Értelmezze a címben jelzett időválasztást és műfajmeghatározást!

1. (b)

VERA DOLGAI

Ruhák a vállfákon. Csipkegalléros ruhák, matrózblúzok, egy bordó meg egy olyan ünnepélyes, fekete. Egy sor üres, kifosztott akasztó. Talán úgy rángatták le róluk a ruhákat. Néhány kötött ruha a felső polcon. Kötények, kék iskolás kötények. (- Ebben olyan vagy, Vera, mint egy tintapötty.) Nagy, üres foltok a polcon.

5 Alul, a ruhák mögött, behajigált könyvek, füzetek, cipők.

- Ezt egyszer rendbe - kell tenni - mondta anya. - Ez mégiscsak lehetetlen! - De aztán nem nyúlt hozzá.

Az iskolás könyvek, füzetek egyébként egy külön kis szekrényben. Könyvespolc a szekrény mellett. Anya egyszer rajtakapta apát, ahogy a polc előtt guggol.

10 -Mennyi útleírás! Te tudtad, hogy Vera ennyire szereti az útleírásokat?

Az iskolai bizonyítványok külön fiókban. Az egyikben orvosi igazolás: "Igazolom, hogy Várhegyi Vera influenzás megbetegedés miatt . . ." Apa az év végi értesítőt letette anya elé.

- Most nézd meg! A harmadikos bizonyítványa! - Az igazgató neve áthúzva, fölötté pedig: Petri Szabolcs s. k.

- Ez a Szabolcs! - nevetett anya - hogy miket tudott kitalálni!

- Levelek? - kérdezte apa.

- Nem, levelek nincsenek.

- De hát én tudom, hogy félretette. Külön dobozban a fényképek, külön dobozban a
20 levelek.

- Nincsenek levelek.

- Akkor talán magával vitte.

- Lehet . . . az lehet.

A fényképek egy konyakmeggyes dobozban. Budapesti Csokoládégyár. Ez állt a
25 dobozon. Ciklon egyszer felrohant, és átnézte a képeket. Kirakta az egészet egy kis asztalra. Ujja hegyével tologatta a képeket. Ők meg mögötte álltak: Vera papája és Vera mamája.

Régi színházi meg filmlapok egy kupacban. Külön fiókban a bérletek: korcsolyabérletek, villamosbérletek. Apa előhalászott egy buszbérletet.

30 - Nekem meg azt mondta, hogy szédül a buszon! Hogy egyszerűen nem tud felszállni a buszra.

Ez volt a szobában.

A szülők nemigen jöttek be ide, vagy legalábbis egyre ritkábban. A raktárba meg szinte soha. Abba a raktárféle helyiségbe, a konyha mögött. Valaha talán lakott itt valaki. Talán
35 egy festő. Mindenesetre találtak képeket. Szénrajz öregasszonyról. Parkrésztlet oszloppal. Egy festmény. Barna kerti út, a fák meg kékek. A fák ágai mögött a kastély homlokzata. Az öregasszony meg a parkrésztlet a fal felé fordítva. Mellettük egy kosár, amit soha nem nyitottak ki. A kosáron Vera megrozsdásodott háromnegyedes biciklije, korcsolyája. Elnyúzott iskolatáska, lekopott roller.

40 Apa egyszer az előszobában tolt a rollert. Úgy ment mellette, mintha már hosszabb ideje sétálnának, beszélgetnének

Anya előttük állt. Szólni se tudott, ahogy úgy hirtelen benyitott. Csak nézte, ahogy a férje le-föl sétál a rollerral.

45 - Még egész jó - bólintott a férfi. - Odaadom a Tukacséknak. - De aztán nem adta oda senkinek. A karikát se adta oda senkinek. A hulla hopp karikát, amivel Vera egy időben a Lukács uszodába járt. Vera hulla hopp bajnokságot is nyert a harmadik napozón.

Valaki felhozott egy úszósapkát, amit Verától kapott.

50 - Érdekes, a fiúk bemehetnek sapka nélkül a medencébe, a lányok meg nem, pedig a fiúknak sokkal jobban hull a hajuk. Nem volt nálam sapka, és akkor Vera azt mondta, vedd csak fel.

Valaki feljött, és a teniszütőt kérte, amit kölcsönadott Verának.

55 A szülők nem tudtak róla semmit. Nem tudták, hogy Vera valaha is teniszezett volna. Mindenesetre bementek a raktárba, és alaposan átkutatták a holmikat. Vera szobájába is bementek. Meg a társbérő szobájába. Most éppen nem lakott itt senki, nyugodtan körülnézhettek.

- Lehet, hogy éppen a társbérő vitte el.

- Gyurika? - Anya elképedve nézett apára. - Az igazán nem vitt el semmit.

60 Anya kikísérte az idegent, apa meg bent maradt. A vonalakat nézte a falon. A vonalakat, strigulákat, bejegyzéseket. Egy hosszú, függőleges vonal, több apró, vízszintes. Egy-egy évszám.

1953. I. 15.

X. 8.

1954. III. 17.

65 Az apa keze végigcsúszott a falon, végigkísérte az emelkedő vonalakat. Aztán megakadt. Semmit se nőtt egy év alatt. Akkoriban ő volt a legkisebb az osztályban. Aztán egyszerre, tessék, itt van. 1955. VI.10. Ugrásszerűen!

Ez az utolsó dátum. 1955. VI.10. Az utolsó bejegyzés. Egyszer még bejöttek, hogy odaállítsák Verát a falhoz, hogy megmérjék, de aztán egy fiú is bejött, és akkor már semmi se lett a dologból. Csak nevettek. De min nevettek annyira?

70 Kis dugó. Úgy indult, hogy Vera egy kis dugó lesz. És volt egy év, amikor nem nőtt semmit. A szülők már valami gyógytornára is gondoltak. De aztán egyszerre! . . .

Vonalak a falon. Vonalak, strigulák, évszámok, bejegyzések.

1955. VI. 10.

Ez az utolsó.

Mándy Iván (1918–1995): *Vera dolgai* (1970)

- Milyen idő-dimenziókat fedez fel a novellában?
- Mit mond a szöveg az olvasónak a szülők és a lányuk, tágabban a nemzedékek kapcsolatáról?
- Milyen a szülők közötti kapcsolat?
- Milyen prózapoétikai eszközökkel él Mándy Iván?

“B” RÉSZ

Írjon esszét az alábbi témák egyikéről! Ne felejtse el, hogy válaszában legalább két műre kell hivatkoznia!

A kezdetek: 13–15. századi irodalom és költészet

2. Vagy

- (a) Legalább két mű elemzésével jellemezze a folyamatot, ahogyan a vallásos irodalom elvilágiasodott!
- (b) Hozzon fel példákat arra, miként keverednek a valóság és a legenda motívumai a korban?

Epikus költészet (17-20. század)

3. Vagy

- (a) Elemezze az irodalmi nyelv fejlődésének fokozatait az olvasott művek alapján?
- (b) Határozzon meg két-három az epikus költészetre jellemző témaválasztást, majd mutassa be, hogyan vannak jelen ezek az olvasott művekben! Legalább két műre hivatkozzon válaszában!

A történelmi regény

4. Vagy

- (a) Mi a viszony az általános és egyéni sorsok között a történelmi regényekben?
- (b) Mutassa be, miként ábrázolja a történelmi regény az ábrázolt kor! Gondoljon az írói korrajz jellemző eszközeire! Legalább két olvasott műre hivatkozzon.

A társadalmi regény

5. Vagy

- (a) Hasonlítsa össze két olvasott társadalmi regény társadalmi-szociális problematikáját! Válaszában két műre kell hivatkoznia.
- (b) Hasonlítsa össze, miként jelenik meg például a társadalmi elmaradottság vagy az úrhatnamság vagy a konzervatív társadalmi tagozódás vagy a szegénység problémája az olvasott művekben. Ne felejtse el, hogy legalább két műre hivatkoznia feleletében.

A novella

6. *Vagy*

- (a) Milyen problematika, tárgyválasztás jellemzi az olvasott novellákat? Ne felejtse el, hogy két műre kell hivatkoznia!
- (b) Milyen strukturális és stilisztikai eszközök jellemzik az olvasott novellákat? Feleletét két olvasott mű elemzésére alapozza!

Memoár-irodalom

7. *Vagy*

- (a) Mennyiben tekinthetjük őszintének vagy elfogultnak saját életük ábrázolásában a memoár-írókat, s miért?
 - (b) Ajánljon magyar memoárokat egy olvasó figyelmébe! Hasonlítsa össze, milyen társadalmi információkat tükröznek ezek a művek, s milyen eszközökkel közvetíti ezeket az író?
-